

ZONGULDAK KÖMÜR JEOPARKI

Zonguldak Kömür Jeoparkı, Zonguldak'ın idari sınırları ile deniz tarafındaki iki kilometrelik kesimi içine alan toplam 3.502 km²lik bir büyüklüğe sahiptir. Jeopark; ildeki jeolojik, doğal, kültürel ve endüstriyel miras değerlerinin tanıtılması, farkındalık yaratılması ve bu değerlerin korunarak gelecek nesillere aktarılması amacıyla oluşturulmuştur.

İlk çalışmaları 2018 yılına kadar uzanan Zonguldak Kömür Jeoparkı 2021 yılında Zonguldak Turizm Altyapı Hizmet Birliği (ZONTAB) çatısı altında kurumsal bir yapıya kavuşturulmuştur. 2022 yılında UNESCO Küresel Jeopark Ağı'na başvuru yapılarak "küresel aday jeopark" ve aynı yıl "ulusal jeopark" unvanı elde edilmiştir.

Bilimsel çalışmalar, eğitim ve çeşitli etkinliklerle bölgesel gelişimi ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik eden Zonguldak Kömür Jeoparkı, 50 asıl ve 59 potansiyel jeositiyle UNESCO Küresel Jeopark Ağı'na üyelik hedefiyle çalışmalarını tüm hızıyla sürdürmektedir.

Projeye birlikte Zonguldak'ın jeolojik, doğal, kültürel ve endüstriyel miras değerleri tanıtılarak ulusal ve uluslararası arenada hak ettiği itibarı görebilecek, farkındalık yaratılarak bu unsurların nesiller boyu etkin biçimde korunması sağlanacaktır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı ulusal ölçekte Zonguldak'ın ekonomik ve sosyal gelişimi ile sürdürülebilir kalkınmasına, uluslararası ölçekte ise Türkiye'nin itibarına, dinamizmine ve uluslararası entegrasyonuna katkı sağlayacak prestijli ve saygın bir projedir.

Stratejik Önceliklerimiz

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın stratejik öncelikleri aşağıdaki gibidir;

- Zonguldak'ın tanıtımını ve markalaşmasını sağlamak
- Yerel halka dünyayı ve yaşadığı bölgeyi sevdirmek
- Afetlerle ve iklim değişikliğiyle mücadele bilincini kazandırmak
- İşbirliği ve ortak hareket kültürünü geliştirmek
- Sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak

Hedeflerimiz

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın öncelikli hedefleri aşağıdaki gibidir;

- **Markalaşma** UNESCO Küresel Jeopark Ağı'na dâhil olmak
- **Bilimsel Çalışmalar** Bilimsel çalışmalarla bölgenin önemli değerlerini ortaya koymak
- **Eğitim** Toplumun tüm kesimlerinin yerküreyi tanımalarına yardımcı olmak
- **Koruma** İnsanlara yerküreyi koruma bilinci aşılamak
- **Yerel Birliktelik** Zonguldak Kömür Jeoparkı altında yerel birlikteliği sağlamak ve ortak hareket kültürünü geliştirmek
- **Farkındalık Yaratma** Toplumda, dünya ve yaşadığı bölge ile afetler ve iklim değişikliği hususlarında farkındalık ve bilinç yaratmak
- **Sürdürülebilir Kalkınma** Yerel üretimi, kadınların ekonomik aktivitelere katılımını ve turizmin gelişimini desteklemek
- **Girişimcilik** Yerel halka ve üreticilere ilham olmak, iş ve gelir kaynaklarını çeşitlendirmek

Sarjomen Rapid - Merkez

ZONGULDAK KÖMÜR JEOPARKI

ZONGULDAK
KÖMÜR JEOPARKI | COAL GEOPARK

Mevren Kayalar - Kdz. Ereğli

UNESCO Küresel Jeoparkları

UNESCO Küresel Jeoparkları (UGGp) yerkürenin korunmasını, sürdürülebilir kalkınmayı ve toplumsal katılımı sağlaması nedeniyle dünyada tanınırlıkları giderek artan önemli alanlardır. Uluslararası öneme sahip bu alanlar bütünlük bir yaklaşımla yönetilen, yörenin tüm dünyaya tanıtımını sağlayan ve yerel kalkınmaya katkıda bulunan, sınırları belli, tek ve birleşik coğrafi alanlardır.

UNESCO Küresel Jeopark Ağı'nda 2022 yılı itibarıyla, uluslararası tescilini tamamlamış, 46 ülkeden 177 jeopark bulunmaktadır. Türkiye'nin ilk ve tek UNESCO Jeoparkı Manisa'da bulunan Kula-Salihli UNESCO Küresel Jeoparkı'dır.

Neden Zonguldak ve Jeopark

Zonguldak Kömür Jeoparkı değeri bilimsel olarak kanıtlanmış, ulusal ve uluslararası alanda öneme sahip onlarca jeolojik, doğal, kültürel ve endüstriyel varlığa sahiptir. Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın öne çıkan değerleri aşağıda sıralanmıştır;

- 500 milyon yıllık jeolojik kayıtlara sahiptir.
- Jeopark'ta sadece ülkemizde değil, Avrupa ve Asya'da da çok az yerde bulunan, 350- 325 milyon yıllık taşkömürü ve içinde çökeldiği kayalar mevcuttur.

- Türkiye ve Orta Doğu'nun son 700 bin yıllık iklim kayıtlarını muhafaza eden Sofular Mağarası'na ev sahipliği yapmaktadır.
- Karstik yapısı nedeniyle irili ufaklı onlarca mağaraya sahiptir ve mağaralarda yarasa gibi canlı ekosistemleri yaşamaktadır.
- Dünyanın ve Türkiye'nin en yaşlı porsuk ağacı topluluğuna ev sahipliği yapmaktadır.
- Doğal yaşlı ormanlara ve zengin bir habitata sahiptir.
- Yaklaşık 200 yıllık taş kömürü madenciliği ve buna bağlı zengin bir endüstriyel mirasa sahiptir.
- Türkiye'nin ilk madencilik okulu ile ilk enterkonnekte enerji santrali Zonguldak'ta kurulmuştur.
- Avrupa Endüstriyel Miras Rotası'nda (ERIH) yer alan, Türkiye'nin ilk ve tek "Maden Müzesi" ile madencilik deneyimi yaşanabilecek "Kömür Deneyim Ocağı"na sahiptir.
- Tarihi 6.500 yıl öncesine kadar uzanan antik yerleşimler bulunmaktadır.
- Kültürün yansımaları olan çok değerli gastronomik değerler, coğrafi işaretli ürünler, yerel ve yöresel ürünler ile hediyelik eşyalar bulunmaktadır.
- Yük ve yolcu taşıyan, kıyı, ormanlık ve doğal alanlardan geçen, Türkiye'nin ilk demiryolu hatlarından biri olan Irmak-Karabük-Zonguldak Demiryolu Hattı ile eşsiz yolculuk ve deneyimlere kucak açmaktadır.

Jeosit

Jeosit, jeolojik ve jeomorfolojik özellikleriyle ilgi çeken, nadir bulunan, ulusal veya uluslararası düzeyde bilimsel değeri olan ve korunması gereken alan veya unsurdur. Jeositler, sadece görsel niteliklere sahip yapılar değil, aynı zamanda yerkürenin milyonlarca yıllık geçmişindeki belli süreçleri, olayları, sonuçları ve zamanlarını kanıtlarıyla ortaya koyan doğal oluşumlardır.

Jeositler; kaya topluluğu, stratigrafik istif, fosil, mineral, yapı, yerçekli gibi jeomiras unsurları olabildikleri gibi jeolojiyle bağlantılı diğer miras öğelerinden biri veya birkaçına da sahip olabilirler (doğal, arkeolojik, endüstriyel miraslar gibi). Yerel ölçekte insan-toprak, insan-coğrafya ve insan-iklim ilişkileri gibi somut olan ve olmayan kültürel değerleri içerebilirler. Bir başka deyişle, tarih öncesi çağlardan günümüze kadar yerel insan topluluklarının çevrelerindeki ekosistemlerle ve jeolojik/ jeomorfolojik olaylarla etkileşimleri, kültürel gelişimleri ve bunların etkilerinin bir şekilde toplumların hafızalarında, kültürlerinde, yaşam alanlarında ve yaşam biçimlerinde yer bulması da yine jeositlere ait özgün nitelikler arasındadır.

● Cökgeöl Mağarası - Merkez

● Tios Antik Kenti - Filyos

f @ t zonguldakgeopark

Follow us on our social media accounts...

ZONGULDAK
KÖMÜR JEOPARKI | COAL GEOPARK